میراث

موزه ارتباطات موزه برتر کشور

اگر در این روزگار کرونایی، حدومرزهای قرنطینه‌ای را رعایت کنید و درعین حال بهترین کارآیی و بهره‌وری را داشته باشید، شاید نامتان در فهرست بهترین‌های این دوران جای بگیرد، مثل نام موزه ارتباطات که به عنوان موزه شاخص و برتر معرفی شده است. این عنوان به‌دلیل نقش موثری که این موزه در تحقق شعار «موزه‌ها زنده‌اند» در دوران قرنطینه‌ای کرونا ایفا کرده به آن تقدیم شده؛ عنوانی که احمد محیط‌طباطبایی، رئیس کمیته ملی موزه‌های ایران(ایکوم) آن را اعلام کرده و در توضیحش می‌گوید: از اسفند به بعد و به دنبال همه‌گیری ویروس کرونا در کشور و اهمیت حضور حداقلی مردم خارج از خانه و تعطیلی موزه‌ها و اماکن تاریخی، موزه‌ملی ارتباطات ابتکارعمل را در دست گرفت و با فراهم‌کردن مجموعه‌ای از شرایط، امکان بازدید غیرحضوری علاقه‌مندان و دوستداران فرهنگ و تاریخ کشور را فراهم آورد. موزه ملی ارتباطات با پشتیبانی کمیته ملی موزه‌های ایران با ارائه اینترنت رایگان به موزه‌ها، علاوه بر این‌که امکان ایجاد تورهای بازدید مجازی و انتشار آن در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی را فراهم آورد، خود در این زمینه پیشتاز شد.

محیط‌طباطبایی با اشاره به این‌که در ایام تعطیلات نوروز، ۱۳موزه ایران تورهای مجازی برگزار کردند، می‌گوید: اقدام موثری که به کمک موزه ملی ارتباطات صورت گرفت، الگویی شد تا سایر موزه‌ها در صفحات اختصاصی خود در بستر شبکه‌های اجتماعی به ایجاد تورهای مجازی اقدام کنند. مهم‌تر این‌که همکاری سازنده موزه ملی ارتباطات موجب شد همزمان با روز جهانی موزه‌ها (۲۹اردیبهشت)، امکان ایجاد ارتباط جهانی با موزه‌های ایران فراهم شود./جام‌جم‌دیلی

آغوش باز ایران و ونزوئلا برای یکدیگر

همین سه‌شنبه‌ای که گذشت، وزیر میراث فرهنگی کشورمان دیداری با سفیر ونزوئلا داشت؛ دیداری در وزارتخانه میراث فرهنگی و گردشگری که محور گفت‌وگوهایش توسعه همکاری‌های گردشگری بین دو کشور بود. علی‌اصغر مونسان در این دیدار به پرواز مستقیم و لغو روادید به‌عنوان امتیازهای مهمی که می‌تواند باعث رونق گردشگری میان دو کشور شود، اشاره کرد و گفت: در خصوص اجرای این دو مورد ماه گذشته با وزیر گردشگری ونزوئلا صحبت و مکاتبه شده است. سفیر گردشگری ونزوئلا در این نشست گفت که در سال‌های اخیر درآمدهای نفتی ونزوئلا کاهش یافته و ازاین‌رو این کشور به دنبال افزایش درآمدهای خود از راه‌های دیگری است که یکی از این راه‌ها توسعه گردشگری است. ونزوئلا دارای جاذبه‌های گردشگری و تاریخی بسیار زیادی است و توسعه گردشگری بین این کشور با سایر کشورهای دنیا موضوع مهمی است که پیگیری می‌کنیم. در این میان برای توسعه گردشگری با ایران بسیار علاقه‌مند هستیم و آمادگی کامل داریم./جام‌جم‌دیلی

در این گزارش انواع سفر و سفرنامه‌ها را با هم مرور کرده‌ایم

طعم ماندگار سفر با سفرنامه‌نویسی

طبیعت زیبای روستای عیسی بازار در منطقه پلان شهرستان چابهار در استان سیستان و بلوچستان

عکس: فاطمه مرادزاده جام جم

دکتر فاطمه فراهانی
متخصص مدیریت گردشگری

حالا که جولان کرونا امکان سفر آرام و بی‌دغدغه را از ما گرفته و اصلا بهتر است برای کمك به قطع زنجیره این ویروس منحوس، مدتی قید سفر را بزنیم، بد نیست به جایگزین‌های سفر فکر کنیم، یعنی به هرچیزی که می‌تواند مثل سفر حال‌مان را خوب کند. جدای از حال خوب، حالا که از سفر محرومیم و اغلب در قرنطینه و خانه‌نشین بوده و فرصت به اندازه کافی داریم، بهترین زمان برای آموختن است؛ آموختن هر دانشی که به نوعی به سفر مربوط می‌شود و می‌تواند به سفری دلچسب، جذاب، همراه با دانش و آگاهی و مفید به حال خودمان و جامعه مقصد منجر شود. یکی از این آموزه‌ها به دوره پس از سفر برمی‌گردد، یعنی زمانی که از سفر بازگشته‌ایم و خاطرات آن برای همیشه برایمان به یادگار مانده و هر از چندگاه لبخندزنان در ذهن‌مان مرورشان می‌کنیم و تا فرصت و مجالی رخ دهد، برای دوستان و اطرافیان تعریفش می‌کنیم. به این تعریف‌ها سفرنامه می‌گوییم. شاید بگویید سفرنامه از نامش پیداست که نوعی نامه است و نگاشتنی، اما ما در اینجا می‌خواهیم همین موضوع را با هم مرور کنیم که اصلا سفرنامه‌نویسی به چه معناست و چه گونه‌هایی دارد و چرا فکر کردن به آن و یادگیری‌اش به عنوان یك اتفاق فردی از یك سو و پرداختن به یکی از بخش‌های مهم صنعت گردشگری از دیگر سو می‌تواند مهم باشد.

> حالا که شیوع کرونا امکان سفر رفتن را از ما گرفته و درمقابل فرصت زیادی برایمان به ارمغان آورده می‌توانیم سفرهای گذشته را مرور کرده و در قالب سفرنامه آنها را ماندگار کنیم

اصلا چرا سفرنامه بنویسیم؟

بیایید به این سوال جور دیگر پاسخ دهیم. به نظرتان مارکوپولو چرا سفرنامه خود را نوشت؟ مارکوپولو زمانی که در اسارت بود خاطرات سفرهای خود را به هم‌بندی خود گفت و او نیز علاوه بر لذت شنیدن، نوشته‌ها را به کتاب تبدیل کرد.

سفرنامه در واقع یکی از بهترین راه‌ها برای مرور سفر و انتقال تجربیات خود به دیگران است. ما با نوشتن سفرنامه علاوه بر این‌که خودمان سفرهایمان را مرور می‌کنیم و با مرور آن لذت می‌بریم، دیگران را نیز در این لذت همراه می‌کنیم. علاوه بر این با همراه کردن دیگران با خاطراتمان، آنها را ترغیب می‌کنیم که سراغ رویاهای خود بروند. و البته مهم‌تر از همه در سفرنامه از آیین و رسوم، فرهنگ، ساختار جامعه، اقتصاد و سیاست مقصد گردشگری می‌گوییم و همین گفته‌ها، افرادی را که تجربه این سفرها را ندارند با دنیا و تنوع گسترده آن آشناتر می‌کند.

سفرنامه‌های برجای مانده از گذشتگان، نه‌تنها مرور خاطرات سفردوستان تاریخ بوده، بلکه روایت دلنشینی از تاریخ را نیز برای ما به همراه دارد. شاید کمتر کسی از خواندن کتاب‌های خشك تاریخی لذت ببرد، اما سفرنامه‌ها یکی از بهترین و جذاب‌ترین راه‌ها برای مرور تاریخ است. سفرنامه تاورنیه، شاردن، مارکوپولو و ناصرخسرو امروزه فقط یك سفرنامه نیستند، بلکه بخشی از تاریخ گذشته جهان به حساب می‌آیند که در اغلب کتاب‌های تاریخی به آنها ارجاع داده می‌شود.

گذشته از انتقال روایت‌ها و داستان‌های زیبا و دلنشین از سفر و مرور تاریخ و ساختار فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی، سفرنامه در دنیای امروز می‌تواند بخشی از اقتصاد صنعت درآمدزای گردشگری باشد، یعنی نوشتن یك سفرنامه خوب در قالب یك کتاب یا چارچوب‌های تعریف شده دیگر و ارائه آن در بازار فروش می‌تواند به منبعی درآمدزا برای نویسنده (گردشگر) تبدیل شود و بخشی از چرخه اقتصادی گردشگری را (هرچند اندك) بچرخاند.

اولین گام: چگونه بنویسیم؟

نوشتن سفرنامه آنقدرها که فکر می‌کنیم سخت و پیچیده نیست. برای شروع بهتر است در ابتدا تا می‌توانیم سفرنامه بخوانیم، البته اگر کرونا حوصله و انرژی‌تان را گرفته، قید این مرحله را هم بزنید و دست به قلم شوید. خاطرات و سفرهایتان را مرور کنید و برای شروع آماده باشید.

یك سفر و انواع سفرنامه

شاید فکر کنید همین که گفتید سفرنامه دیگر تمام است، اما باید بدانید سفرنامه اگرچه درکل بیان خاطرات و روایت سفر است، اما انواع و قالب‌های مختلفی دارد، که هرکسی بر اساس سلیقه و نوع سفرش سبکی را انتخاب کرده و می‌نویسد. حالا بگذارید کمی راهنمایی‌تان کنم تا سفرنامه‌هایتان برای دوستداران سفرنامه، جذاب و خواندنی باشد. خب اگر اهل ایرانگردی هستید سفرنامه‌های‌تان احتمالا با سفرنامه‌هایی که مربوط به سفرهای خارج از ایران است، متفاوت است. سفرنامه‌های خارجی در هر نوع و سبکی جذاب است، زیرا تعداد افرادی که به سفرهای خارجی به ویژه مقاصد دور دسترسی دارند، خیلی کم است (خیلی کم یعنی آمار دقیقی نداریم ولی شما باور کنید اغلب ما سفردوستان ایرانی دورتر از آسیا و اروپا نرفته‌ایم). همین تفاوت سفرها باعث می‌شود نوع سفرنامه و سبك نوشتن آن متفاوت باشد و نوشتن سفرنامه‌های ایرانگردی کمی سخت‌تر باشد.

سفرهای ایرانگردی خود به دسته‌های مختلفی تقسیم می‌شود که گفتن آن از حوصله این صفحه خارج است. اما فعلا همین کافی است که بدانید محبوب‌ترین سفرهایی که در میان ایرانگردان می‌بینیم شامل طبیعت‌گردی، روستاگردی و شهرگردی می‌شود. حالا بگذریم که ماجراجویی در میان این سفرها نقش پررنگی دارد. بیایید انواع سفرها و سفرنامه‌هایی را که می‌توانیم درخصوص این سفرها بنویسیم با هم مرور کنیم.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۷۹۱

جدول عادی

افقی: ۱) پدربزرگ- ماده اصلی شیشه- نان کاملا برشته ۲) شرف- وطن- مغازه ۳) دگرگونی- خیمه و خرگاه- کم‌عقل ۴) پروتئین سلول‌های زنده- دسته‌جمعی ۵) پشت‌سر هم- سیاستمدار- لباس اتاق عمل ۶) راه روشن- گلی زیبا- مجموعه شعری سروده سهراب سپهری ۷) گروهی- جمع حس- فیلمی ساخته اسپیلبرگ ۸) اخم و تخم- ویرانگر- همسر مرد ۹) موش خرما- چاه‌کن- قشنگ ۱۰) گول زدن- سرایت کردن- سوره سیزدهم قرآن ۱۱) مرزبان- پنجم- از دیگران به زشتی یاد کردن ۱۲) شعر کوتاه ژاپنی- مولد الکتریسیته ۱۳) داروی تزریقی- قناعت پیشه- از غلات ۱۴) آشوب، غوغا- دچار تردید- بندری در اوکراین ۱۵) غریبه- عاقل به ظاهر دیوانه معاصر هارون‌الرشید- هزار کیلو.

عمودی: ۱) نجیب‌زاده و جوانمرد- عفونت قارچی دهان شیرخواران- پسر عرب ۲) بسیار گرم و سوزان- به آخرین فرزند خانواده می‌گویند- درس‌خوانده ۳) واسطه- لباس عزا بر تن دارد ۴) سردار قشون اشکانی- ترسناك- وقت و هنگام ۵) بله انگلیسی- گوشه‌ها- پندار ۶) پاك- مرطوب- اولین فلز شناخته‌شده ۷) کبوتر دشتی- کودن- متین ۸) گرسنه نیست- نویسنده اسپانیایی کتاب دون کیشوت - لقمان از بی‌ادبان آموخت ۹) همه با هم- همدم- استخوان دیواره قفسه سینه ۱۰) نیمی از دنیا!- نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم- بهار عرب ۱۱) باشگاه فوتبال فرانسوی- حرکت باد- ضمیر سوم شخص ۱۲) دلیل‌ها- موتورسیکلت بدون دنده- گیج و خرفت ۱۳) گدایی کردن- قوی و رشید ۱۴) حفره‌هایی که زنبور عسل از موم می‌سازد- آنچه در ذهن است اما واقعیت خارجی ندارد- واحد شمارش لباس ۱۵) بزرگ‌تر از گردان- زینت روی انگشتر- منطقه‌ای در استان گیلان.

جدول ویژه

افقی: ۱) شهر تولید ابریشم در قرقیزستان- پارکینگ- مایع سفید رنگی که در ساقه بعضی از گیاهان وجود دارد ۲) برج ششم فلکی- نام تجاری- پوست دانه گندم ۳) سبزی سالاد- پرچم- پندگرفته از عمل نادرست خود ۴) مستقیم- نظم ۵) اختلاف و تفاوت- سهیم- ماده آرایشی ناخن ۶) کشت و زرع- مقام و مرتبه- افسر ارتش روسیه تزاری که مجلس شورای ملی ایران را به توپ بست ۷) نوعی پارچه نرم- پل پیروزی- فانی ۸) صدای زنبور- مجموعه داستانی نوشته فیروز زنوزی جلالی- مردار ۹) مربوط به ادبیات- نخست‌زاده- موسیقی اصیل ۱۰) بلندگوی دستی- خانه ساحلی- گل ته حوض ۱۱) از مشتقات نفت- استانی در سوریه- مطلوب ۱۲) پارچه تزئینی پرده- علم وراثت ۱۳) گرانبها- در توضیح کلام به کار می‌رود- نوعی چرم مرغوب ۱۴) قشون- سقف نیمکره- گرز آهنین ۱۵) فلزی نرم و سمی- هدایت شدن- کار ناتمام!.

عمودی: ۱) ساکن جزایر اطراف قطب شمال- یار عذرا- چارچوب عکس ۲) ورزش آبی- از آثار جلال آل‌احمد- چین و چروك ۳) کیفیت چیزی را بالا بردن- وسیله‌ای برای اندازه‌گیری فشار جو ۴) قسمت خمیده لوله- ونیز برزیل- پر حرارت ۵) سودای ناله- جانوری خوش‌آواز- استاندار قدیم ۶) پزشك- از الفبای یونانی- مفقود ۷) هوای گرفته- ماده اصلی- بنیانگذار حزب کمونیست ۸) عمیق- بسیار زیبا و دلربا- روی دوش اندازند ۹) نوعی کارد نوك‌تیز- دیسك فشرده- کهنه و پاره ۱۰) محکم کردن- بی‌دغدغه- دانش ذاتی ۱۱) پشت گرم- پیام‌آوری- رمزینه ۱۲) رزق و روزی- مقابل رفتن- رهبر ۱۳) مورخ و جغرافیدان ایرانی و نویسنده فارس‌نامه- دوربین نجومی ۱۴) فرش- اولین شهری که ژاندارك از اشغال انگلیسی‌ها نجات داد- گوسفند جنگی ۱۵) نویسنده آلمانی رمان گرگ بیابان- کفش می‌دوزد- کنایه از مهارت و قدرت است.

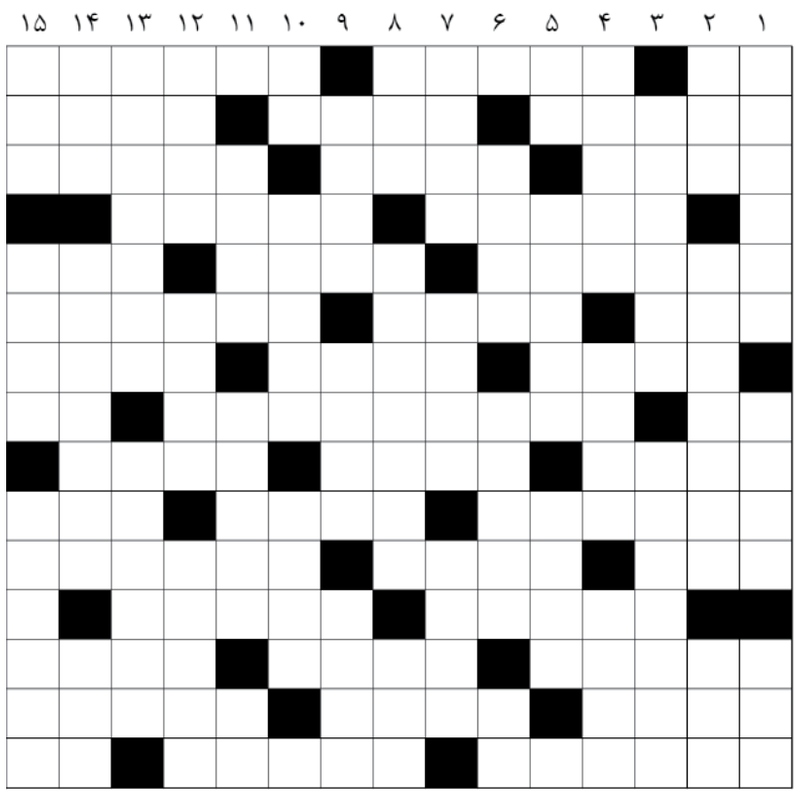

حل جدول عادی شماره ۵۷۹۰

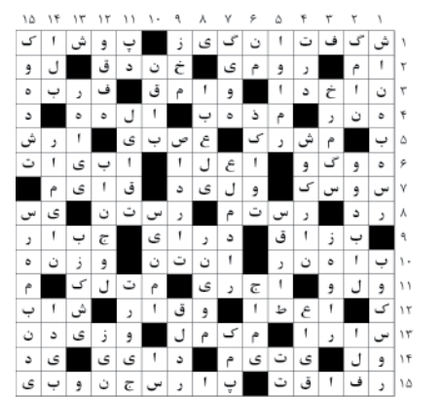

حل جدول ویژه شماره ۵۷۹۰

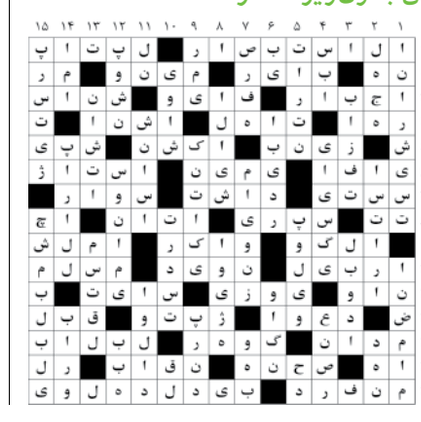

جزئیات و جذابیت‌های شهرگردی

از شهرگردی شروع می‌کنیم، رایج ترین سفری که تقریبا همه ما تجربه آن را داریم. شهرگردی که از نامش مشخص است، به سفرهایی گفته می‌شود که در شهر می‌گذرد، مثل سفر به شیراز، اصفهان، مشهد و.... اگر اهل شهرگردی هستید مانند من، روایت روزها و حتی روزنوشت (روزانه‌نویسی) می‌تواند بسیار جذاب باشد. روزانه‌نویسی به نظر اغلب افراد، کار بیهوده و حوصله‌سربری است، به ویژه شهرگردی در ایران، اما باید بگوییم این سبك نوشتن قدمت تاریخی دارد. البته نه به این دقت، اما اگر اغلب سفرنامه‌های برجای مانده از گذشته به صورت روزنویس است. یکی از سفرنامه‌هایی که می‌تواند در این سبك سفرنامه‌ها قرار بگیرد، سفرنامه ادوارد اسکات وارینگ به ایران است. البته این سفرنامه خیلی مفصل‌تر از یك روزانه‌نویسی است، ولی بخش‌های بسیاری از سفرنامه به صورت روزانه‌نویسی است. وارینگ در قسمت‌های مختلفی از سفرنامه‌اش دقیقا به صورت روزانه و با تاریخ، اتفاقات و جزئیات سفر را شرح می‌دهد.

به طور مثال فرض کنید سفری به شیراز داشتید، باید از لحظه شروع سفر تمامی اتفاقات را با جزئیات بنویسید. مثلا روز اول ساعت ۷ صبح از خواب بیدار شدید و بعد از خوردن صبحانه جذاب و هیجان‌انگیز هتل سراغ ماجراجویی در میان کوچه‌ها و خیابان‌های شهر رفتید. با اتوبوس شماره ۱۴۰ خط واحد، خودتان را به بازار وکیل رساندید. بازار وکیل که برجای مانده از دوره زندیه است برای خرید سوغاتی شیراز جای محبوب و البته ارزانی است.کمی فراتر فکر کنید. اگر این سفرنامه را فردی در قرن ۲۳ بخواند، برایش جالب نخواهد بود که زنی در قرن ۲۱ با اتوبوس خود را به جایی به اسم بازار می‌رساند که از دیوارهای خشتی‌اش عکس بگیرد و سوغاتی بخرد.

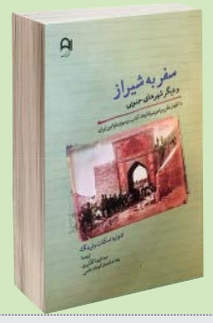

روستاگردی کنید و داستان بنویسید

اگر عشق طبیعت و اهل روستاگردی (سفر به روستا) و طبیعت‌گردی (سفرهایی که در طبیعت رخ می‌دهد مانند کوهنوردی، دره‌نوردی، رودخانه‌نوردی و...) هستید، شاید روزانه‌نویسی بیش از حد کسالت‌بار و حوصله‌سربر باشد. به ویژه اگر یك طبیعت‌گرد حرفه‌ای باشید. اینجا درست جایی است که می‌توانید دست به داستانگویی بزنید و هر آنچه احساستان می‌گوید را بنویسید. مثلا می‌توانید صدای زنگوله گوسفندان را با آلبوم‌های موسیقی برتر دنیا مقایسه کنید یا حتی ستارگان آسمان را به هر آنچه حستان می‌گوید تشبیه کنید.

روایت داستان ورای سفرهایتان نه‌تنها می‌تواند برای مخاطب سفردوست جذاب باشد، بلکه برای همه کتابخوان‌ها جالب و خواندنی می‌شود. آنها سفرنامه شما را به عنوان یك داستان می‌خوانند. کتاب سفر به سرزمین آریایی‌ها که سفرنامه افغانستان امیر هاشمی‌مقدم را روایت می‌کند درست مانند یك رمان نوشته شده است. رمانی که شخصیت اول داستان سفری به افغانستان داشته و اتفاقات متعددی در این سفر برایش رخ می‌دهد. البته در این سفر، شخصیت اول اطلاعات تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی مقصد را نیز برای ما بازگو می‌کنند. «خارك، دُر یتیم خلیج فارس» از جلال آل‌احمد یکی دیگر از این نوع سفرنامه‌هاست که به نظر می‌رسد جلال، داستان مردی را برای ما روایت می‌کند که قدم در جزیره ناشناخته گذاشته است.

تماشایی‌های مصور

باید واقع‌بین باشیم. برخی سفردوستان اهل نوشتن نیستند، اما اغلب اینها همان افرادی هستند که سفرهایشان را با عکس‌های بی‌شمار ثبت می‌کنند. سفرنامه‌های تصویری جزو محبوب‌ترین سفرنامه‌های این روزهاست. سفرنامه‌هایی که می‌تواند برای هر نوع سفری نوشته شود، تنها باید کمی خلاق باشیم تا عکس‌هایمان را با سناریوی مشخصی در کنار هم قرار دهیم. داشتن سناریو در این نوع سفرنامه‌ها از هر نوع سفرنامه‌ای مهم‌تر است، زیرا اینجا تصاویر هستند که با مخاطب حرف می‌زنند. شاید بهترین نمونه این نوع سفرنامه‌ها در ایران، سفرنامه‌های منصور ضابطیان باشد. سفرنامه‌های مصوری که با عکس‌های خوش آب و رنگ برای ما داستان‌های دیدنی تعریف می‌کنند. البته سفرنامه‌هایی که در اینستاگرام توسط سفردوستان از سفرهایشان روایت می‌شود هم در این دسته قرار می‌گیرد. برای نوشتن این سفرنامه‌ها تنها باید از سفرهایتان عکس داشته باشید و با کمی خلاقیت شروع به روایت سفر با تصاویر کنید.

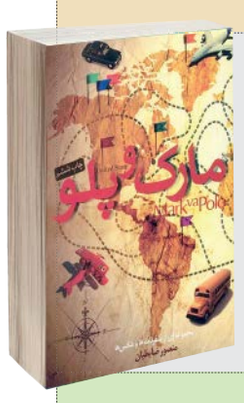

سفرنامه‌هایی برای گوش‌های شنوا

شاید به نظرتان خیلی عجیب باشد اما باید بدانید امروزه یك نوع سفرنامه به نام سفرنامه‌های صوتی نیز وارد بخش سفرنامه‌ها شده است. البته این نوع سفرنامه‌ها از زمان رادیو وجود داشت، اما با رکود این رسانه جذاب، مدتی فراموش شد. حالا اما دوباره سفرنامه‌های صوتی در پوشه‌ای به نام پادکست راه خود را از سر گرفته است. سفردوستانی که نه حوصله نوشتن دارند و نه عکاس ماهری هستند، سفرهایشان را با بیانی شیوا و جذاب برای مخاطب تعریف می‌کنند، درست مانند قصه‌های شب در رادیو ملی، یادتان هست؟

خیالی هم می‌توانید سفرنامه بنویسید

بیایید قبول کنیم که برخی افراد اهل سفر رفتن نیستند. به نظرتان چون اهل سفر نیستند، حق نوشتن سفرنامه ندارند. پاسخ واضح است: خیر. هر کسی می‌تواند سفرنامه بنویسید، اگر سفر رفته‌اید که چه بهتر، می‌توانید سفرتان را توصیف کنید، اما اگر سفر نرفته یا خاطرات سفر را فراموش کرده‌اید سراغ تخیلات‌تان بروید. برای نوشتن سفرنامه‌های تخیلی نیاز است کمی اهل خواندن و نوشتن باشید، چون مهم‌ترین مهارت در این نوع سفرنامه‌ها تخیل است. سفرنامه‌های ژول ورن را به یاد بیاورید.